

In memoriam Balogh László (1959-2013)¹

Az apa visszaemlékezése. Laci 1959. április 13-án Budapesten, az akkori István Kórházban, mai elnevezéssel, a Szent István Kórházban született. A család első gyermeke. Hét évvel később született testvérével, Zolival, harmonikus, derűs, de cinkos gyermekkoruk volt. Ha kellett támogatták, ha kellett fedezték egymást. Korán megtanult beszélni, két éves kortól rendszeres kérése volt apjához: „Beszéljessünk.” Minden érdekelte, a kérdéseire a másoktól kapott válaszokat rendszeresen este Apjával ellenőriztette.

Három éves korában a család két hetet Balatonalmádiban üdült. A reggeli 9-től 10-ig volt. Apa és fia korán ébredt, a többiek még aludtak. Elindultak kettesben sétálva beszélgetni, vagy talán pontosabb, beszélgetve sétálni. Az öreghegyi vasút mentén az első kedves állomásépületig gyalogoltak fel, ahol akkor még működött a vasúti resti. Apa sört ivott, Laci málnaszörpöt, majd visszasétáltak. A reggeli előtt visszaérve, az élmény nagy büszkeséggel töltötte el: „Mi frissek vagyunk”-ébresztette a családot. Reggeli közben elmesélte az apa és fia közös sörözését. Nagyobb gyerekként, de még felnőtt korában is humoros szemrehányással emlegette a mérhetetlen igazságtalanságot, hogy ő csak belenyalhatott a sörhabba.

Erősen vonzódott apai nagyapjához. Már négy-öt éves korában tőle tanult meg fűrészelni és szögelni. Szerettek együtt „dolgozni”. Nagyapja nem szerette a szakáll dívatot, ezért tekintettel nagyapjára, csak az 1992-ben bekövetkező halála után lett Laci szakállas.

Születése után rövid ideig Kőbányán lakott, óvodába és az általános iskola első három osztályába már Keszthelyen járt. Megtanult kerékpározni, a Balatonban úszni, a tó jegén korcsolyázni. Szeles időben, kifeszített orkánkabáttal, lábán korcsolyával kilométereken át „jégvitorlázott”. A repülést élvezte, de soha nem vagánykodott. Nyolc éves lehetett, amikor Édesanyja mosolyogva ment haza és újságolta - udvarol a fiunk. Egyik osztálytársának cipelte a táskáját és kísérte hazáig, majd néhány nappal később megkérte szüleit, ezentúl már ne menjenek érte az iskolába.

¹ A megemlékezés a Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdaságtudományi Karának a periodikájában, „KÖZ-GAZDASÁG”-ban a 2013. október, VIII. évfolyam, 3. számában jelent meg.

8-9 éves korában közölte, ő bizony gimnáziumba Budapesten fog járni. Ha másképp nem megy, felköltözik a Nagyszülőkhöz. A család 1970-től ismét Kőbányán élt, így az általános iskola befejezése után beiratkozhatott a Kőbányai László Gimnáziumba, ahol 1977-ben érettségizett. Az ENSZ-UNESCO támogatással működő iskolában már a számítógéppel is megismerkedhetett. Érdeklődése szerteágazó maradt. Egyik kedvence Cseh Tamás volt, akit Apjával együtt rendszeresen hallgatott. Az építész Apa hatására a középiskolai években a népi építészetéről és Koós Károlyról írt dolgozatot.

Önállósága évről-évre nőtt, segítséget nem igényelt, nem is fogadott el. Úgy döntött, a Közgázra jelentkezik, de kikötötte, családi támogatást nem kér. Az Apa ekkor éppen mint a beruházó szervezte és intézte az egyetem épületének a felújítását. Az egyetemre felvették és az akkori rendnek megfelelően előfelvételiként bevonult Kalocsára katonának. A katonáletet nehezen viselte, kiképzés helyett a vasúti rakodást szívesebben végezte, amiért még sörrel is jutalmazták őket.

1978. őszén a Közgázon, pénzügy szakon elkezdte tanulmányait, ahonnan élete végéig nem szakadt el. 1982-ben kötött házasságából három gyermek született, 1985-ben Eszter, 1988-ban Dávid és 1991-ben Máté. Szép számtani sorozat! Gyermekéiért rajongott és büszke volt rájuk. Amikor Máté megszerezte a Cambridge-i diplomáját, egy családi beszélgetés közben felállt az asztalnál, felmutatott az égre és közölte: „A Papa biztosan ott ül egy felhő szélén és Mátéra mosolyog”. Mátéban látta szeretett nagyapjának a genetikai folytatását.

A tanár úr. Az egyetem befejezése után a Pénzügy Tanszékre került. Egyetlen konfliktusom Lacival – tudomásom szerint – ekkortól datálódott és folyamatosan enyhülve másfél-két évig tartott. A hibát én követtem el. Nem Lacit, hanem egy csoporttársát szerettem volna a tanszékre. Szerencsémre és főképpen a tanszék szerencséjére más valaki döntött. Sokszor meggyóntam vétkemet, remélem feloldozott alóla. Laci – legcsekélyebb túlzás nélkül mondhatom – a legjobb kolléga volt. Mindenki számára. Nem volt olyan eset, ha párban kellett bármit megcsinálni, vizsgáztatni vagy felváltva órát tartani, ne mindenki Lacival akarjon együtt lenni. Nem idegeskedett, nem idegesítette a kollégáit, nemhogy nem kiabált, még arra sem emlékszem valaha is felemelte volna a hangját. Enélkül is eredményes és hatásos tudott lenni, mindenkire nyugtatóan hatott. A kiegyensúlyozottság, a harmónia lényéből áradt. Vagy lehetséges, hogy mindenkit megkímélve, kívülről nem látva belülről rombolta önmagát?

A hivatalos életrajz. 1982-től a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, majd Budapesti Corvinus Egyetem Pénzügy Tanszékének tanársegédje, adjunktusa majd egyetemi docense. Eközben a Közgazdaságtudományi Kar Tanácsának tagja, a Kar Költségvetési Bizottságának vezetője. 2002-től a Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Karán egyetemi docens, a Pénzügy és Számvitel Tanszék vezetője, 2006-tól a Kar dékánja, a Kaposvári Egyetem Szenátusának és a

Doktori Tanácsnak a tagja. 2012-ben beválasztották az MTA köztestületébe. Európa Számos egyetemével kapcsolatban volt, a Passaui Egyetemen évente 3-4 hetet töltött kutatóként és oktatóként. Számos elismerést és kitüntetést kapott. Kiemelkedik a Szent-Györgyi Albert Díj és a Kaposvári Egyetem Életmű Díja.

Ifjúkori széles érdeklődése felnőttkorára is nyomot hagyott. Kiemelt kutatási és oktatási területe volt az adóelmélet és adópolitika, az államháztartástan. Tanított befektetési és értékpapírpiazi ismereteket, Pénzügytan, Vállalati pénzügyeket – nemcsak az egyetemeken –, hanem a Nemzetközi Bankárképző Központban, a Jogász Továbbképző Intézetben, a Könyvvizsgálói Kamarában. Kutatási eredményeit rendszeresen publikálta, számos könyvrészlet, egyetemi jegyzet, tudományos közleménye és folyóiratcikk szerzője. 2005-től a Köz-Gazdaság, 2008-tól a Regional and Business Studies szerkesztőbizottságának a tagja

Dr. Balogh László Ph.D. habilitált tanszékvezető egyetemi docens, dékán 31 éven keresztül oktatott, oktatást irányított – ez a hivatalos megfogalmazás. Középről ismerve és 31 éves együttlét után röviden, rendkívül tömören leírom a legfontosabbat: LACI TANÍTOTT. És „nem középiskolás fokon”!

Az utolsó emlékek. Laci április 18-án, hétfő délelőtt utoljára volt a Pénzügy Tanszéken. Délután kocsival vitték Kaposvárra. Szeretett autóval utazni, Apjával egyetértve vallotta: „Mindenhol jó, de legjobb útközben.” Kedden be kellett vinni a Kaposvári Kórházba, ahonnan már nem tudott kijönni. Szüleivel Húsvét hétfőn a családi ebéden találkozott utoljára. Itt hangzott el Apjához intézett utolsó mondata: „Atyám ne értem aggódj, hanem csak a saját egészségedre vigyázz!” Egész életében földhöz ragadt materialista volt. Utolsó nehéz éveiben mégis amulett karkötőt hordott, kabalája volt és ágya fölött a falon rózsafüzér függött. „Mit lehet tudni?” – mondogatta családjának.

A búcsú. Zsuzsi, Laci, Eszter, Dávid, Máté! Kollégák és Barátok!

2013. május 15-én 15 órakor csengett a telefon, felvettem. Holló István dékán úr hangját meghallva, első pillanatban még a Veszprémi Egyetemen tett látogatásunk közös jelentésének a megbeszélésére gondoltam, de másodperceken belül már hallottam Tőle a tragikus hírt: „Az egyetemi szenátus éppen ülésezik és nemrég jött az üzenet Imréhez, Laci 2 óra után néhány perccel elhunyt.” – suttogta alig hallhatóan.

Eszemmel hetek óta tudtam, csodák nincsenek, ám az embert úgy alkották, hogy valahol a lelke mélyén az utolsó pillanatig reménykedik. A hír hallatán a remény is elszállt.

Azonnal hívtam közös barátunkat Dietmart. Ő 5-én, én 3-án találkoztam Lacival a kaposvári kórház szobájában. Megbeszéltük, hogy a következő héten

kettesben elmegyünk és meglátogatjuk Lacit. Sajnos csak terveztük és nem mentünk, a következő hétre halasztottuk a látogatást. Hétfőn 13-án telefonon hívtam Lacit, éppen jókor, jobban volt, talán fél óra hosszat is beszélgettünk. Akkor nem tudtam, amit ma már fájdalmas tudomásul venni, utoljára.

Látni nem tudtalak, hallani igen, úgy tűnt jobban vagy, terveztél, terveztünk a nyárra. Javasoltad a doktori képzésben résztvevők összehívását, a feladatok és az időpontok megbeszélését. Ironikus fennhanggal figyelmeztetted ígéretemre: leülünk és közösen átfésüljük az adóelméletről és az adóreform-tervezetekről írt – most már sajnos azt is tudjuk – utolsóként megírt tanulmányodat.

Beszélgetésünk után bizakodni kezdtem. A remény sajnos nem sokáig tarthatott. 14-én kedden Dietmar hív, többször próbálkozott, hogy telefonon megbeszélje Veled, mikor menjünk el Hozzád. Később megtudtuk, egész nap aludtál, pihentél és készültél Zsuzsi keddi látogatására. És eljött 15-e, szerda délután 14 után néhány perccel a Földünkön töltött utolsó pillanatot.

54 évet éltél. Években, vagy akár hónapokban is mérve nagyon keveset. Ha az eredményeidet összegezzük, kevés idő alatt szinte majdnem mindent elértél, amit Magad elé tűzhattél több mint 30 évvel ezelőtt, amikor Egyetemünk Pénzügy szakát befejezve, a Pénzügy tanszékre ifjú tanársegédként beléptél. Egyetemi adjunktus, egyetemi docens, majd a Kaposvári Egyetemen tanszékvezető és 2006-tól a Gazdaságtudományi Kar Dékánja lettél. Minden feltétel – oktatási teljesítmény, tudományos eredmény, vezetői tapasztalat, nemzetközi elfogadottság – együtt volt az utolsó lépcsőfokhoz, még a habilitációs eljárást is drámai feltételek között tökéletesen megoldottad... de a sors végül másként rendelkezett.

Hálásabb tanítványt, tökéletesebb kollégát és megbízhatóbb barátot nehéz lenne Náladnál találni. Megszámlálhatatlan mennyiségű egyetemen kívüli közös munkában vettünk részt. Tokajtól Nyúlig, Gyomaendródtól Nagymányokig, Tompától Lébényig szinte pókhálószerűen átfogtuk Magyarországot. Felszámoltunk takarékszövetkezetet, ellenőriztünk bankot, brókercéget és sok-sok takarékszövetkezetet, miközben esténként ettünk, ittunk és beszélgettünk. Megismertük az egyetemen kívüli világot, okosodtunk és egymástól is tanultunk.

2000-ben egy új világba érkezted. Kaposvárra. Eljött számodra a szellemi kiteljesedés időszaka. Tanszékvezetőként és dékánként felépítetted tanszékedet, megszervezted a hozzá kapcsolódó oktatást és kutatást, aktívan részt vettél az egyetemi közéletben, s bár somogyi gyökereid nem voltak, a városi és a megyei ismertséged is gyorsan kialakult. Nem hiszem hogy tévednék, avagy csak túloznék, amikor azt mondom: Kaposvár az elérhető emberi boldogság szigete lett Számodra.

Gyakran találkoztunk ezen szigeten, ami számomra az Egyetemen túl még középiskolai kötődést is jelentett. Az alma mater melletti Kossuth téren együtt

hallgattunk zenét, a Cornerben és a Corsóban vacsoráztunk, a Ph.D-s hallgatókkal az Egyetem kertjében sütöttünk-főztünk és közben megállás nélkül beszélgettünk.

Mindeközben, csendben egy gyilkos kórral birkóztál, rendkívüli tudással és odaadással segítő, gyógyító orvosaidnak köszönhetően hosszú ideig sikerrel. Rajtuk nem múlt, mindent megtettek, amire a mai orvostudomány képes. Végfelé a csendet megtörted, de Magadhoz méltón halkán, alig észrevehetően. Talán csak a családod, Zsuzsi, a gyerekek, Eszter, Dávid, Máté, barátaid, közeli kollégáid és tanítványid hallották azt meg. Még az utolsó hetekben, napokban sem panaszkodtál. Bizakodtál. Hittél a nyár gyógyító erejében. Az utolsó pillanatig reménykedtél és óvatosan terveztél.

Ha röviden, egyszerűen és közérthetően kell Rólad a legfontosabbat elmondani, akkor az csak így hangozhat: Jó ember voltál! Balogh Laci mindenkihez jó volt. Talán túl jó is?

Márta, Sulyok-Pap Márta már vár valahol. Tőle sem búcsúztam, mi – köztük én is – valamikor csatlakozunk Hozzátok. Kellemes utazást! Vigyázz Magadra! További szép napot Laci!